

การจัดการเรียนรู้

Learning Management

10038043

ห้องสมุด วทบ.สุรินทร์

ศศิธร เวียงวะลัย

บทนำ การจัดการเรียนรู้	1
บทที่ 1 กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3
ความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4
แนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
แนวคิดที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5
หลักการที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	8
แนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	9
ขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	10
กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	11
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	15
การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem-Based Learning : PBL)	15
การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individual Study)	15
การเรียนรู้แบบสร้างสรรคินิยม (Constructivism)	15
การเรียนรู้จากการสอนแบบเอส ไอ พี (SIP)	16
การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Self Study)	16
การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-Based Learning)	17
การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (Research-Based Learning).....	17
การเรียนรู้ที่ใช้วิธีสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา (Crystal-Based Approach)	17
เอกสารอ้างอิง	19
บทที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน.....	21
ระดับอนุบาล หรือระดับปฐมวัย ช่วงอายุ 3-6 ปี	22
ลักษณะทางร่างกาย	23
ลักษณะทางสติปัญญา	26

ลักษณะทางอารมณ์	28
ลักษณะทางสังคม	28
ลักษณะทางจริยธรรม	30
ระดับประถมศึกษา ช่วงอายุ 7-12 ปี	31
ลักษณะทางร่างกาย	32
ลักษณะทางสติปัญญา	33
ลักษณะทางอารมณ์	35
ลักษณะทางสังคม	36
ลักษณะทางจริยธรรม	37
ระดับมัธยมศึกษา ช่วงอายุ 13-18 ปี	39
ลักษณะทางร่างกาย	40
ลักษณะทางสติปัญญา	41
ลักษณะทางอารมณ์	43
ลักษณะทางสังคม	44
ลักษณะทางจริยธรรม	45
เอกสารอ้างอิง	48
บทที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้	49
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้	49
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	51
องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	53
หลักในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	54
รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้	55
ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	63
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้	66
ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ (E.I.)	71
เอกสารอ้างอิง	74

บทที่ 4 เทคนิคและวิธีการสอน	75
การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย	76
ความหมายของการจัดประสบการณ์	77
หลักการจัดประสบการณ์	77
แนวทางการจัดประสบการณ์	78
แผนการจัดประสบการณ์	79
ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์	79
จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์	79
องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์	80
ลักษณะของแผนการจัดประสบการณ์ที่ดี	80
การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	80
การกำหนดหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์	81
การจัดกิจกรรมประจำวัน	84
ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน	84
การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	86
แนวทางการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	88
หลักการและกระบวนการตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	90
องค์ประกอบของการเรียนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย	91
ลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย	91
วิธีการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย	92
การประเมินผล	92
การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้	92
บทบาทครู	92
บทบาทของผู้ปกครอง.....	93
การนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการศึกษาปฐมวัย	93
การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจอห์น ดิวอี้	94

ความหมายของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจอห์น ดิวอี้	94
ลักษณะของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจอห์น ดิวอี้	95
ความมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจอห์น ดิวอี้	96
คุณค่าของการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดจอห์น ดิวอี้	96
การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	98
ความหมายของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	98
เทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	100
ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	100
หลักการจัดกลุ่มนักเรียนเพื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมมือ	101
การแบ่งกลุ่มสอนแบบกลุ่มร่วมมือ	102
ขั้นตอนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	106
ประเภทของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	107
รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	108
การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้	111
การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL)	112
ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	112
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	113
หลักการของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	113
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	115
ทฤษฎีการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	116
ขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	120
การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานกับการศึกษา	122
การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมกันคิด	124
ความหมายของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมกันคิด (NHT : Numbered Heads Together)	124
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมกันคิด	125

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมกันคิด	127
การเรียนรู้แบบแนวคิดต่อภาพ	129
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบแนวคิดต่อภาพ	129
องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดต่อภาพ	131
ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบแนวคิดต่อภาพ	131
รูปแบบของการจัดการเรียนรู้แบบแนวคิดต่อภาพ	132
การเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	135
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม (STAD).....	135
ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	136
ความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	136
องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	137
รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	140
ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	140
หลักการจัดกลุ่มนักเรียนตามแบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	143
เงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการเรียนแบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	143
กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	144
การนำรูปแบบ STAD ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้	145
ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมด้วยช่วยงานกลุ่ม	145
การจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะ	146
ความหมายของการสืบเสาะ	146
จุดมุ่งหมายในการสอนแบบสืบเสาะ	147
ประเภทของการสืบเสาะ	149
กรอบความคิดในการสอนแบบสืบเสาะ	150
ลักษณะสำคัญของการสอนแบบสืบเสาะ	150
กระบวนการปฏิบัติการสืบเสาะ	151
ข้อดีของวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้	154

การสอนแบบสืบเสาะ 7 ชั้น	155
ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	160
ความหมายของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	160
ประเภทของกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	161
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม 4 MAT	164
ความเป็นมาของการเรียนการสอนแบบ 4 MAT	164
ลำดับขั้นของการสอนแบบ 4 MAT	170
การจัดกิจกรรมการสอน	171
การจัดการเรียนรู้ตามแผนที่ความคิด	173
ความหมายของแผนที่ความคิด	173
กฎของแผนที่ความคิด	174
รูปแบบของแผนที่ความคิด	175
ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด	182
เอกสารอ้างอิง	189
บทที่ 5 จิตวิทยาการเรียนรู้	193*
ความหมายของการเรียนรู้	193
ธรรมชาติของการเรียนรู้	195
ลำดับขั้นของการเรียนรู้	196
กระบวนการเรียนรู้	197
ลำดับขั้นในกระบวนการเรียนรู้	199
ชนิดของการเรียนรู้	200
ทฤษฎีการเรียนรู้	208
ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม	208
ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory of Learning)	209

ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory of Learning)	209
ทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike)	211
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา (Social Cognitive Learning Theory).....	213
ทฤษฎีการสร้างสรรคองค์ความรู้ด้วยปัญญา (Constructivism)	216
ทฤษฎีการเรียนรู้จากการเก็บรวบรวมและการดำเนินการจัดการกับข้อมูล (Information Processing Theory)	218
ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)	219
ทฤษฎีของวัฒนธรรมและสังคม	221
ทฤษฎีขั้นตอนการมีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา	222
การเรียนรู้โดยผ่านการเล่น	223
นิทานสร้างสรรค์จินตนาการ	223
การเล่นสมมติ	224
ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences)	227
เอกสารอ้างอิง	240
บทที่ 6 การวัดผลและประเมินผล	241
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล	241
ความหมายของการวัดผล การทดสอบ และการประเมินผล	241
จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	242
หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	243
เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	244
แบบสังเกต	244
แบบสัมภาษณ์	244
แบบสอบถาม	245

การจัดอันดับ	246
การประเมินผลจากสภาพจริง	246
การวัดผลและประเมินผลภาคปฏิบัติ (Performance Assessment)	250
การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolios)	250
แบบทดสอบ	250
การสร้างแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ	252
แบบทดสอบอัตนัยหรือความเรียง (Subjective or Essay Test)	252
แบบทดสอบแบบกาถูก-ผิด (True-false Test)	253
แบบทดสอบแบบเติมคำ (Completion Test)	253
แบบทดสอบแบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Test)	253
แบบทดสอบแบบจับคู่ (Matching Test)	253
แบบทดสอบเลือกตอบ (Multiple Choice Test)	254
การเขียนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย	256
เอกสารอ้างอิง	260

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	แผนการจัดการเรียนรู้แบบเขียนโดยใช้คำสำคัญ 10 คำ มากำกับและบรรจุลงในตารางเกือบทั้งหมด	57
2	แสดงดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (LT) เรื่องบทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	72
3	ตารางกิจกรรมประจำวัน	82
4	การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่ม 4 คน	103
5	การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่ม 3 คน	103
6	การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ กลุ่ม 2 คน	103
7	การจัดกลุ่มเรียงอันดับคะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด	105
8	บทบาทของครูและนักเรียนในการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 7 ชั้น	158